

Sygn. akt I PK 279/04

POSTANOWIENIE

Dnia 21 kwietnia 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z powództwa J. B.
przeciwko Niepublicznemu Specjalistycznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej "M."
Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w B.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 kwietnia 2005 r.,
kasacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w K.
z dnia 24 czerwca 2004 r., sygn. akt IX Pa .../03,

odmawia przyjęcia kasacji do rozpoznania.

Uzasadnienie.

Sąd Rejonowy w T. – Sąd Pracy wyrokiem z 29 lipca 2003 r., w sprawie IV P .../01, zasądził od strony pozwanej – Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „M.” Spółki z o.o. w B. na rzecz powoda J. B. kwotę 2.860,41 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę, oddalając jednocześnie powództwo o przywrócenie do pracy.

Sąd Okręgowy w K. – Sąd Pracy wyrokiem z 24 czerwca 2004 r., w sprawie IX Pa .../03, oddalił apelację powoda od powyższego wyroku Sądu Rejonowego.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył kasacją powód. Kasację oparto na

podstawie naruszenia prawa materialnego przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie art. 8 k.p., art. 45 § 1 i 2 k.p. oraz art. 56 k.p. w wyniku przyjęcia, że roszczenie powoda o przywrócenie do pracy pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, chociaż przywrócenie powoda do pracy nie jest ani niemożliwe, ani niecelowe, a także nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, albowiem wszystkie czynności powód podejmował jako przedstawiciel związku zawodowego i czynił to w interesie związku zawodowego, w interesie pracowników pozwanego i w interesie publicznym.

Jako okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji powód wskazał, że zaskarżone orzeczenie zapadło z rażącym naruszeniem prawa, którego wynikiem była utrata przez powoda pracy, a w konsekwencji utrata środków utrzymania. Nadto skarżący podał, że naruszone zostało jego prawo do pracy i otrzymywania stosownego wynagrodzenia, a więc naruszone zostały podstawowe uprawnienia przysługujące powodowi jako pracownikowi.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznanie kasacji, będącej środkiem odwoławczym sytuującym się poza wymaganym przepisami art. 45 ust. 1 i art. 176 Konstytucji modelem postępowania dwuinstancyjnego, następuje tylko z przyczyn wykraczających ponad toczący się między stronami spór prywatnoprawny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC z 2002 r., nr 2, poz. 22 lub postanowienie Sądu Najwyższego z 5 lipca 2001 r., V CKN 176/01, niepublikowane). Publicznoprawny charakter kasacji implikuje jej podstawowy cel, polegający na zapewnieniu jednolitości wykładni oraz na wkładzie w rozwój prawa i orzecznictwa sądowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC z 2000 r., nr 7-8, poz. 147). W związku z tym Sąd Najwyższy przed rozpoznaniem sprawy dokonuje, zgodnie z art. 393 k.p.c., wstępnego badania kasacji i może odmówić przyjęcia jej do rozpoznania, jeżeli w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne, nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a

ponadto gdy kasacja jest oczywiście bezzasadna (art. 393 § 1 k.p.c.); nie może natomiast odmówić przyjęcia kasacji do rozpoznania tylko wówczas, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza prawo albo gdy zachodzi nieważność postępowania (art. 393 § 2 k.p.c.).

Jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie kasacji w niniejszej sprawie powód wskazał, iż „zaskarżone orzeczenie zapadło z rażącym naruszeniem prawa, którego wynikiem była utrata przez powoda pracy, a w konsekwencji utrata środków utrzymania.” W taki sposób ujęte okoliczności uzasadniające przyjęcie kasacji do rozpoznania mogą sugerować, że zdaniem skarżącego przesłankę kasacji stanowi oczywiste naruszenie prawa przez zaskarżone orzeczenie (art. 393 § 2 k.p.c.). W ocenie Sądu Najwyższego wskazana okoliczność w rozpoznawanej sprawie nie występuje.

Oczywistość naruszenia prawa w ujęciu art. 393 § 2 k.p.c. powinna być rozumiana jako widoczna bez pogłębionej analizy sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie pojętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS z 2002 r., nr 20, poz. 494); oczywiste naruszenie prawa przez zaskarżony wyrok jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy jest ono z góry widoczne dla każdego prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 8 czerwca 1934 r., C III 76/34, Zb. Urz. 1935, poz. 15); gdy jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 25 września 1934 r., C II 1532/34, Zb. Urz. 1935, poz. 98); gdy jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA z 1963 r., nr 11, poz. 286). Istnienia takich okoliczności skarżący w kasacji nie wykazał.

W ramach przedstawienia okoliczności uzasadniających rozpoznanie kasacji (art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c.) – w postaci rażącego i oczywistego naruszenia prawa (art. 393 § 2 k.p.c.) - skarżący nie powołał żadnych przepisów, których to rażące naruszenie miało dotyczyć. Można się jedynie domyślać, że chodzi o przepisy wskazane w ramach przytoczenia podstaw kasacyjnych (art. 393³ § 1 pkt 2 k.p.c.), a mianowicie art. 8, art. 45 § 1 i 2 oraz art. 56 k.p.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że umowę o pracę z powodem rozwiązano na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. bez wymaganej zgody zarządu zakładowej organizacji związkowej, czym naruszono art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych. Sąd Pracy orzekł o odszkodowaniu na rzecz powoda, nie uwzględniając żądania przywrócenia do pracy, w wyniku uznania, że przywrócenie do pracy byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Należy zauważyć, że w przypadku pracowników objętych szczególną ochroną przed wypowiedzeniem lub rozwiązaniem umowy o pracę, sąd pracy nie ma, wynikającej z art. 45 § 2 k.p. (a w rozpoznawanej sprawie – ze względu na tryb rozwiązania umowy o pracę – wynikającej z art. 56 § 2 k.p. w związku z art. 45 § 2 k.p.), kompetencji do nieuwzględnienia żądania pracownika przywrócenia do pracy z uwagi na to, że żądanie to okazało się niemożliwe lub niecelowe. Jednakże sąd pracy może nie uwzględnić takiego żądania, jeżeli byłoby to nieuzasadnione. Zgodnie z art. 477¹ § 2 k.p.c., jeżeli pracownik dokonał wyboru jednego z przysługujących mu alternatywnie roszczeń, a zgłoszone roszczenie okaże się nieuzasadnione, sąd może także z urzędu uwzględnić inne roszczenie alternatywne. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przepis ten ma zastosowanie do pracowników, do których nie jest możliwe zastosowanie art. 45 § 2 k.p. ze względu na ograniczenia wynikające z art. 45 § 3 k.p. Zgodnie z tym orzecznictwem, sąd pracy może nie uwzględnić roszczenia o przywrócenie do pracy i zasądzić na rzecz pracownika jedynie odszkodowanie, jeżeli roszczenie o przywrócenie do pracy okazałoby się sprzeczne z zasadami współżycia społecznego lub ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa (art. 8 k.p.). W rozpoznawanej sprawie Sądy obu instancji, stosując art. 477¹ § 2 k.p.c. w związku z art. 8 k.p. i uznając roszczenie powoda o przywrócenie do pracy za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, zasądziły na jego rzecz jedynie odszkodowanie za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę.

Sprzeczność żądania pracownika (objętego szczególną ochroną) o przywrócenie do pracy z zasadami współżycia społecznego może wystąpić jedynie wówczas, gdy przyczyną rozwiązania stosunku pracy było rażące naruszenie obowiązków pracowniczych. Poza tym przypadkiem sąd może odmówić

przywrócenia do pracy pracownikowi pełniącemu funkcję związkową podlegającą ochronie przed wypowiedzeniem lub rozwiązaniem stosunku pracy tylko wtedy, gdy jego żądanie może być ocenione jako nadużycie wolności związkowej (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 27 lutego 1997 r., I PKN 17/97, OSNP 1997, nr 21, poz. 416).

Stosunek pracy z powodem został rozwiązany na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p., a jego zachowanie będące przyczyną rozwiązania stosunku pracy zostało ocenione przez Sąd pierwszej instancji (którą to ocenę zaaprobował Sąd odwoławczy) za działanie szczególnie naganne i godzące w zasadę lojalności pracownika względem pracodawcy. Taka ocena zachowania powoda spowodowała, że Sądy orzekające w niniejszej sprawie uznały, że jego żądanie przywrócenia do pracy pozostaje w kolizji z zasadami współżycia społecznego. Ocena ta była odniesiona do konkretnych, dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, których w kasacji się nie kwestionuje, ponieważ nie została ona oparta na zarzutach naruszenia prawa procesowego dotyczących dokonywania ustaleń faktycznych i oceny materiału dowodowego.

Wyrok Sądu Rejonowego, którego ustalenia i oceny zostały przejęte przez Sąd Okręgowy, zawiera szczegółowe i przekonujące uzasadnienie przyczyn uwzględnienia alternatywnego roszczenia, innego niż zgłoszone przez powoda, i pozbawienia powoda wzmożonej ochrony trwałości stosunku pracy. Kasacja nie przedstawia przekonującej argumentacji podważającej ocenę zachowania powoda z punktu widzenia zasad współżycia społecznego, co uniemożliwia podzielenie zarzutu o „rażącym naruszeniu prawa” przez zaskarżone orzeczenie. Okoliczność, że zaskarżony wyrok nie odpowiada oczekiwaniom skarżącego, nie może być uznana za równoznaczną z tym, że wyrok ten „oczywiście narusza prawo” w rozumieniu art. 393 § 2 k.p.c.

Ponieważ w sprawie zachodzą pozytywne przesłanki odmowy przyjęcia kasacji do rozpoznania (art. 393 § 1 k.p.c.), a zarazem nie zachodzą negatywne przesłanki dokonania tej czynności (art. 393 § 2 k.p.c.), Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393⁷ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji.